

УДК 343.2.7:341:656(043.2)

Браславець К. П., студентка,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Кубальський В. Н., к.ю.н., доцент

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

У сучасних умовах використання транспорту для різних видів перевезень є важливою частиною економічного розвитку будь-якої країни та повсякденного життя більшості людей. У зв'язку зі збільшенням транспортних перевезень підвищується рівень злочинності, тому виділення транспортних злочинів, а саме злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту, в окрему категорію злочинів є доцільним та обґрунтованим.

В теорії кримінального права злочини, що посягають на безпеку руху та експлуатацію транспорту прийнято називати «транспортними», але зазначений термін використовується в кримінальному законодавстві лише декількох країн (Угорщина, Грузія, Молдова, Фінляндія). В більшості країн в назвах розділів та глав застосовується саме словосполучення «злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту» (Білорусь, Україна, Латвія, Литва, Польща, Португалія).

При вирішенні питання про віднесення тих чи інших злочинів саме до транспортних, законодавці зарубіжних країн стикаються з конкуренцією об'єктів злочину і виділяють їх в різні групи. Так, захоплення повітряних суден, яке може завдати шкоди як нормальній роботі повітряного транспорту, так і громадській безпеці в ряді країн відносять до транспортних злочинів (Білорусь, Україна, Болгарія, Латвія, Молдова, Португалія, Словенія), проте в інших країнах даний злочин є злочином проти громадської безпеки (Грузія, Данія, Польща, Швеція, Литва, КНР) [1, с. 71].

Угон автомобільного транспорту більшість країн відносить до злочинів проти власності, однак у Молдові, Україні, Узбекистані та Монголії його віднесено до транспортних злочинів. В країнах СНД і деяких інших державах колишнього СРСР порушення правил дорожнього руху та експлуатації транспортних засобів, що спричинило смерть потерпілого, розглядається як злочини проти

безпеки транспорту, але у більшості країн, якщо смерть потерпілого спричинена через необережність внаслідок порушення правил водіння, вищезазначений злочин розглядається як особливий різновид вбивства через необережність (Італія, Іспанія, Колумбія, Коста-Ріка).

Окремим проблемним питанням виступає різноманіття видів транспорту та характер чи ступінь загрози цінностям, охоронюваним кримінальним правом, при експлуатації транспорту. Залежно від характеру транспортних засобів всі транспортні злочини можна поділити на: автотранспортні, проти безпеки повітряного, залізничного, трубопровідного, морського транспорту і комунікацій. Проте, зазвичай, законодавці криміналізують діяння безвідносно виду транспортного засобу, проте в Кримінальному кодексі Нідерландів налічується 24 статті стосовно злочинів, вчинених на морському транспорті, а в Кримінальному кодексі Норвегії дані злочини виділені в окрему главу.

Злочинами, які створюють небезпеку для всього загалом транспортного сполучення є: умисне створення небезпеки для громадського наземного, водного, повітряного транспорту (Угорщина, Німеччина, Польща, Португалія); приведення в непридатність транспортних засобів або шляхів сполучення (Болгарія, Німеччина, США, Литва, Латвія, Україна); порушення правил безпеки руху транспорту, що створило загрозу життю і здоров'ю іншої особи чи чужої речі, що має значну вартість (Німеччина, Іспанія, Канада, Португалія); порушення правил безпеки руху і правил експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту особою, яка зобов'язана дотримуватись ці правила, що спричинило через необережність значну шкоду здоров'ю чи смерть потерпілого (країни СНД, Болгарія, В'єтнам); недоброякісний ремонт транспортних засобів і випуск їх в експлуатацію с технічними несправностями (Латвія, Монголія, Україна); умисне блокування транспортних комунікацій (Білорусь, Україна) [2, с. 383].

Враховуючи виняткову роль транспорту в сучасних міжнародних економічних відносинах, значна кількість злочинів проти безпеки транспорту відноситься до конвенційних, тобто їх криміналізація передбачена міжнародними угодами. Так, у сфері морського права діє Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі 1974 року, Римська конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства 1988 року та інші.

Стосовно повітряного транспорту, можна виокремити наступні міжнародні конвенції: Чиказька конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 року, Монреальська конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації 1971 року тощо. На відміну від повітряного та морського транспорту, щодо автомобільного ухвалені міжнародно-правові акти регіонального рівня [3, с. 10].

Отже, злочинами проти безпеки руху та експлуатації транспорту є суспільно небезпечні діяння проти безпеки повітряного, морського, автомобільного, залізничного та трубопровідного транспорту і комунікацій, що посягають на блага, інтереси та цінності, охоронювані кримінальним законом. Залежно від об'єкта кримінально-правової охорони в зарубіжних країнах транспортні злочини відносять до злочинів проти власності, до злочинів проти громадської безпеки або до злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Література

1. Феданяк Р. В. Порівняльно-правовий аналіз транспортних злочинів у кримінальному законодавстві зарубіжних держав. – The Journal of Eastern European Law / Журнал східноєвропейського права. – 2016. – № 32. – С. 67-75.
2. Сравнительное уголовное право. Особенная часть: монография / под общ. и науч. ред. С. П. Щербы. – М.: Юрлитинформ, 2010. – 544 с.
3. Мисливий В. А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Київський національний університет внутрішніх справ. – Київ, 2005. – 38 с.